

вістю, відновленням даних за об'єктами. Перед інвесторами постає завдання оцінити можливості інвестиційного проекту, вибрати найкращий підхід для проведення інвестиційної політики.

Важко отримувати інформацію безпосередньо від підприємства, значно простіше та зручніше отримувати її зі спеціалізованих професійних джерел. Для ініціатора проекту та емітента ефективно публікувати інформацію там, де її обов'язково подивиться якнайбільша кількість інвесторів [1; 2]. Зрозуміло, що в даній ситуації важливим є використання інформаційних технологій. Технологічні рішення повинні базуватися на сучасних світових концепціях та тенденціях розвитку інформаційних систем для бізнесу, а це Intranet- та Internet-технології. Необхідно реалізувати концепцію єдиного інформаційного середовища. Інформація повинна подаватися в стандартизованому вигляді у форматі інструментарію для подальшого аналізу або вже в аналітичному вигляді, як правило, у міжнародних стандартах. Інформаційні модулі масового користування повинні мати ергономічний інтерфейс та бути широко представленими на ринку інформаційних технологій.

Вплив інформаційних систем на ефективність інвестиційних процесів досліджувалося в роботах таких провідних спеціалістів у цій галузі, як Пономаренко В. С., Бутова Р. К., Журавльова І. В., Назарова Г. Н., Павленко Л. А., Пушкар О. І., Амоша О. І., Джусов О. А., Холод О. Г., Ястремська О. М., однак корисно було б проаналізувати докладніше питання автоматизації побудови планів інвестиційних проектів, розрахунки фінансових показників, використання математичних методів, інструментарій електронних таблиць та графіки.

Головним завданням роботи є **аналіз** методів досягнення повної автоматизації дослідження особливостей інвестиційної діяльності, побудова інвестиційних проектів на основі використання новітніх інформаційних технологій.

Згідно з положеннями Указу Президента №108/2001 від 22.02.2001 р. та договорів співробітництва між Міністерством економіки та з питань європейської інтеграції України і СП "Технології та інвестиційний консалтинг (СП "ТІКОН")" №3 від 01.11.2000 р., створено Internet-сервер "Інвестиційні можливості в Україні" (домен www.imvu.com.ua) для допомоги регіонам і підприємствам у залученні фінансових коштів з метою реалізації інвестиційних проектів. У рамках цього проекту облдержадміністрації забезпечуються методичними матеріалами, створюється інфраструктура щодо збору та підготовки до розміщення в Internet інвестиційних пропозицій та проектів, здійснюються заходи у зв'язку з їх просуванням до потенційних інвесторів.

На Internet-сервері "Інвестиційні можливості в Україні" розміщені інвестиційні пропозиції підприємств. Вищезгадані документи мають єдину стандартизовану структуру, затверджену Міністерством економіки. Перегляд інформації здійснюється за допомогою стандартного Internet Browser: Internet Explorer, Netscape

Communicator та ін. Можна скопіювати та переглянути наявні файли Інвестиційних меморандумів та бізнес-планів інвестиційних проектів у текстовому редакторі WORD. Інформація на сервер подається за регіонами. Місія Internet-серверу — бути не тільки інформаційним джерелом, а стати комплексною системою організаційних та технічних заходів щодо залучення інвестицій у реальний сектор економіки України [1].

Сьогодні зростає кількість підприємств, що розробляють методичне забезпечення, алгоритми роботи і програмні модулі для інформаційно-аналітичних систем фінансово-економічної експертизи, інвестиційного проектування і супроводу інвестиційних проектів [3 – 5]. Як правило, ці фірми також спеціалізуються у сфері інвестиційного консалтинга і навчання. Яскравим прикладом такого підприємства є СП "Технології й інвестиційний консалтинг".

При розробці програмного забезпечення використовуються інструменти різних операційних систем. Під час побудови програм орієнтація йде не тільки на використання останніх версій ОС (Windows 2000/NT), а також і на старі версії (Windows 98, Windows 95), тому що безліч потенційних користувачів створюваних програм працюють, на жаль, на застарілій техніці.

На сьогодні інвестори при здійсненні своїх ідей усе частіше використовують математичні методи і моделі обробки статистичної інформації, які стосуються того або іншого потенційного об'єкта вкладення інвестицій. В Україні впроваджуються останні досягнення в цій галузі. При створенні баз даних бажане використання таких мов, як Visual Basic, C++, тому що вони найбільш адаптовані до новітніх можливостей складання програм. У практиці інвестиційної діяльності значно зросла роль міжнародного обміну програмами, адаптації деяких закордонних інформаційних розробок до умов національного ринку. Для збільшення доступу користувачів до інформації вирішуються завдання виходу в мережу Internet.

Інформаційне забезпечення дає можливість користувачам прораховувати реальні кроки розвитку підприємства, проаналізувати варіанти реалізації тієї або іншої стратегії, визначити найефективнішу з них. З'являється можливість автоматизації аналізу інвестиційного проекту, розрахунку критеріїв ефективності і необхідних фінансових коефіцієнтів, оцінки впливу зовнішніх і внутрішніх факторів на результати діяльності компанії. При цьому мається можливість створити будь-яку кількість варіантів розвитку підприємства і провести їхній аналіз за фінансовими показниками, показниками ефективності інвестицій, за всім спектром даних підсумкових таблиць, звітів користувача, деталізації й аналізу варіантів. У результаті проробленої роботи порівнюються різні сценарії розвитку підприємства і вибирається найкращий із них. Програми дозволяють розрахувати точку беззбитковості для продукції, що випускається, оцінити прибутковість роботи підрозділів компаній. У багатьох програмах містяться модулі керування діяльністю холдингу або компанії, що здійснює комплекс

різних проектів і координації процесу їхньої реалізації. Як правило, передбачається контроль виконання проектів при одночасному порівнянні планових і фактичних показників [3; 5; 6 – 8].

Користувач одержує багатий вибір методик фінансового аналізу, що включає методики аналізу ліквідності і платоспроможності, фінансової стійкості і беззбитковості, ймовірності банкрутства і рентабельності діяльності підприємства, а також методики, застосування яких регламентовано різними нормативними актами. Ці методики актуальні як для комерційних компаній, так і для державних підприємств, аудиторських компаній і банків. Крім стандартних алгоритмів, автоматизовані системи дозволяють використовувати й власні методики користувачів перетворення та аналізу фінансових звітів. При цьому програма будується таким чином, щоб усі форми фінансової й бухгалтерської звітності відповідали міжнародним стандартам і враховували специфіку української економіки [5]. Система дозволяє врахувати загальний відсоток та індивідуальні показники, тенденції їхньої зміни за статтями витрат і видами продукції та послуг. Система орієнтована на відображення особливостей податкової системи — нових видів податків, умов їхнього нарахування і виплат, індивідуальних податків за статтями надходжень і витрат; облік імпортно-експортних угод і курсових коливань; перетворення результатів розрахунку в більш стабільну валюту. Користувачі можуть удатися до опису плану інвестицій у розвиток підприємства:

- а) етапи робіт;
- б) календарний графік первісних капітальних вкладень і підготовчих робіт — діаграму Ганта;
- в) вартість підготовчих робіт;
- г) використовувані ресурси й особливості обліку інвестицій, порядок оплати;
- д) активи компаній та їхню переоцінку;
- е) способи і терміни амортизації активів;
- ж) додаткові інвестиції.

Системи можуть обробляти бухгалтерські звіти за різні періоди. Як аналітичну базу вони використовують систему міжнародних стандартів фінансової звітності (International Accounting Standards, IAS), до якої вихідні дані приводяться автоматично. В даний час звіти в системі можуть складатися як українською, так і іноземними мовами, з урахуванням сформованої в міжнародній практиці термінології. Усе це робить результати аналізу зрозумілими не тільки вітчизняним, а й іноземним експертам. На підставі сформованих прогнозних звітів автоматично розраховуються планові фінансові показники і показники ефективності інвестицій. Для оцінки і коректування проекту можна вивчити, як будуть змінюватися фінансові показники в залежності від зміни ставок дисконтування, загального рівня інфляції, ставок податків, витрат на персонал, величини збуту й інших вихідних даних проекту. Визначається, чи задовольняють фінансові результати участі в інвестиційному проекті вимогам кожної з зацікавлених у ньому

сторін — власників підприємства, інвесторів, кредиторів, держструктури. Користувач програми визначає це, аналізуючи розраховані системою фінансові показники і показники ефективності інвестицій. Системи автоматично формують експертні висновки про фінансовий стан підприємства.

Крім ручного введення вихідних даних, багато систем дозволяють автоматично імпортувати інформацію з ряду широко розповсюджених бухгалтерських програм, а результати, отримані в процесі його роботи, можуть експортуватися як стартовий баланс компанії в систему фінансового планування і аналізу інвестиційних проектів [4].

Також передбачається можливість динамічного обміну даними з Excel і передачі автоматично оновлюваних звітів з довільною структурою в Word і HTML.

Для роботи з програмою тієї або іншої компанії надається повний спектр додаткових послуг:

- безкоштовна телефонна "гаряча лінія" консультацій;
- онлайнова інформаційна підтримка на сайті компанії в Інтернет;
- навчання користувачів в офісі компанії;
- безкоштовне відновлення в рамках поточних версій;
- постачання нових версій за пільговими цінами;
- регулярна інформація про нові розробки компанії.

Інформаційні системи є необхідною складовою частиною дослідження інвестиційної діяльності в нашій країні. Для подальших успішних розробок у цій галузі необхідно забезпечити повну доступність інформації для потенційних інвесторів. Ця інформація повинна розміщуватися на сайтах Internet. Розглянуті новітні автоматизовані системи дозволяють проводити детальний аналіз фінансового стану того чи іншого підприємства та робити висновки на предмет його інвестиційної привабливості. Таким чином, підвищується ефективність інвестиційної діяльності. Наведений у статті огляд є підґрунтям для подальших досліджень процесів інформатизації в інвестуванні.

Література: 1. <http://www.projectexpet.com.ua> 2. <http://www.ticon.com.ua>
 3. Гужва В. М. Інформаційні системи в міжнародному бізнесі / В. М. Гужва, А. Г. Постовий. — К.: КНЕУ, 1999. — 164 с.
 4. Сазонь І. Л. Розрахунок ефективності придбання пакетів акцій / І. Л. Сазонь, О. М. Сазонь // Академічний огляд. — 1999. — №2. — С. 91 – 92. 5. Сазонь О. М. Інформаційні системи у фінансово-кредитних установах. — Дніпропетровськ: ДАУБП, 2000. — 96 с. 6. Сазонь І. Л. Методи оцінки інвестиційної привабливості акціонерних товариств / І. Л. Сазонь, О. М. Сазонь. — Донецьк: ІЭП НАН України, 1999. — 20 с. 7. Сазонь І. Л. Міжнародна інвестиційна діяльність. Навчальний посібник / І. Л. Сазонь, О. А. Джусов, О. М. Сазонь. — Дніпропетровськ: Наука й освіта, 2002, — 176 с. 8. Сазонь І. Л. Інвестування: корпоративний аспект / І. Л. Сазонь, О. М. Сазонь. — Дніпропетровськ: ДАУБП, 1999. — 108 с.

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПОВЕДІНКИ ЖІНКИ НА РИНКУ ПРАЦІ

The problems connected with classification of women are investigated in the article with the purpose of constructing the models of their behaviour at the labour market.

Сьогодні не можна не помітити, що роль жінок в економіці зростає. Аналіз статистичних даних свідчить, що вже в найближчому майбутньому вони будуть складати основну частину трудового потенціалу України. Так, на 1 січня 2003 року їхня питома вага склала 53,8% загальної чисельності населення країни, на 1000 чоловіків випадало 1164 жінки [1, с. 24]. Ці емпіричні дані свідчать, що сьогодні актуальним стає вирішення проблеми підвищення ефективності використання жіночого трудового ресурсу і держава повинна звернути увагу на управління накопиченням і розвитком трудового потенціалу саме жіночого складу населення. Виокремлення жінки у складі трудових ресурсів пов'язане з тим, що вона виконує подвійну роль у забезпеченні функціонування і розвитку економічного базису суспільства. З одного боку, вона є складовою трудових ресурсів, що використовуються в суспільному виробництві, а з іншого — жінка є головним ресурсом демовідтворення населення країни.

Слід зауважити, що проблема жіночої праці ніколи не залишалася поза увагою науковців. Жіночий аспект праці, як особливий, в рамках світової економічної теорії з'явився в XIX ст. Причому вперше звернули увагу на нього представники марксизму [2, с. 314]. У сучасній фундаментальній економічній теорії сформувався значна кількість нових напрямків, які займаються проблемами використання жіночої праці, серед них можна відзначити такі, як патріархальний, економічний, демографічний, егалітарний, тетрасоціологічний та ін. [3].

Сучасні українські і зарубіжні вчені також обирають предметом дослідження трудовий потенціал жінки. В їх роботах ефективно розв'язані такі проблеми і задачі, як аргументація зростання ролі жінки в забезпеченні життєдіяльності суспільства (наприклад Р. Губань, Х. Хартаманн [4 та 2]); необхідність перегляду соціальної політики держави з врахуванням зростання ролі жінки як економічного ресурсу на прикладі американського і українського суспільств (відповідно — Э. Кесслер-Херріс, Т. Журженко [5, 6]); оцінка можливостей соціально-психологічної адаптації жінок до умов перехідної економіки (Л. Бабаєва [7]); визначення зв'язку сучасних проблем сім'ї і соціально-психологічних типів російських жінок (Л. Бабаєва [7]), а також зв'язок сімейних

проблем і прийняття жінкою рішення працювати в суспільному виробництві (Г. Беккер [2]), дослідження впливу зайнятості жінки в суспільному виробництві на виховання дітей і життя сім'ї (І. Чернова [8]) та ін.

Однак розвиток суспільних процесів постійно формує виникнення нових проблем у даній предметній області науки. Головними чинниками їх, на наш погляд, є такі: по-перше, продовжує суттєво змінюватися склад продуктивних сил суспільства під дією науково-технічного прогресу (автоматизації, інформатизації), що значно впливає на характер і зміст трудових процесів; по-друге, інтелектуалізація праці сприяє тому, що важливою для управління трудовими ресурсами стає така їх характеристика, як поведінка. Як показують дослідження психологів і соціологів, поведінка жінки і поведінка чоловіка суттєво відрізняються за змістом, факторами, які їх формують, тому необхідно розробляти спеціальні механізми впливу на залучення жінок до праці.

У зв'язку з цим метою даної статті є обґрунтування передумов, які дозволяють ефективно аналізувати поведінку жінки на ринку праці та створювати моделі її поведінки.

Для досягнення мети в статті поставлені задачі визначення особливостей жінки як трудового ресурсу та обґрунтування визначення типів жінок, необхідне для розроблення методичних підходів до аналізу її поведінки на ринку праці.

Особливості жінки як трудового ресурсу полягають у тому, що, по-перше, при використанні жінки як трудового ресурсу в суспільному виробництві у неї виникає необхідність на певний час припинити трудову діяльність через народження дітей. По-друге, оскільки її праця використовується не тільки в суспільному виробництві, а й значною мірою в домашньому господарстві, існує необхідність оцінки суспільної користі від домашньої праці жінки. Багато дослідників вважають цю працю суспільно необхідною і корисною (наприклад, Будаєва І. Б [9]). Погоджуючись з цими авторами, можна стверджувати, що одним із результатів ефективної зайнятості жінки в домашньому господарстві є соціально-психологічне забезпечення ефективного використання чоловічої праці в суспільному виробництві й формування майбутнього надійного трудового ресурсу через забезпечення здоров'я дітей, їх якісне виховання. На жаль, ця праця в нашій державі (і не тільки в нашій) матеріально не стимулюється ні за ознакою продуктивності, ні за ознакою якості і кількості, як це зазвичай відбувається з працею в суспільному виробництві.

При розробленні нового методичного забезпечення виникає необхідність уточнення змісту тих понять, які використовуються в дослідженнях. З огляду на це звернемо увагу на поняття "поведінка", оскільки воно використовується багатьма науками, і зміст його неоднозначно тлумачиться дослідниками.

Поведінка, як особлива характеристика трудового ресурсу, стала об'єктом уваги економічної теорії на початку XX ст. Цей науковий напрям дістав розвитку в США в межах концепції соціального контролю над економі-